

سوالات امتحانات نهایی مبحث محور

درس ادبیات فارسی 3 – فصل ششم – ادبیات حماسی

گرددآورنده: مهشید روزه دار رتبه 32 منطقه دو کنکور انسانی 1401

1. قلمرو زبانی:

الف) معنای واژه «اندیشه» در بیت «و زین دختر شاه هاماوران / پر اندیشه گشتی به دیگر کران» با کدام گزینه یکسان است؟ (0.25)

1. چو شب تیره گردد شبیخون کنیم / ز دل ترس و اندیشه بیرون کنیم

2. چو بشنید خسرو از آن شاد گشت / روانش ز اندیشه آزاد گشت

3. غلام عشق شو کاندیشه این است / همه صاحب‌دلان را پیشه این است

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) املای درست را انتخاب کنید. (0.25)

شیرمرد عرصه ناوردهای (حول / هول)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ج) درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید. (0.25)

در عبارت «و صدای شوم و نامردانه اش در چاهسار گوش میپیچید» یک ترکیب وصفی و دو ترکیب اضافی وجود دارد.

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

د) نقش واژه های «قصه» و «سخت» در شعر «قصه میگوید: این برایش سخت آسان بود» با کدام واژه های بیت «مگر کاتش تیز پیدا کند/ گنه کرده را زود رسوا کند» به ترتیب یکسان است؟ (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ه) املاي درست را انتخاب كنيد. (0.25)

سياوش چنين گفت كاي شهريار/ كه دوزخ مرا زين سخن گشت (خار- خوار)

(امتحان نهايي فارسي 3 شهريور 1404)

و) تفاوت معنايي فعل «شد» را در ابيات زير بررسي كنيد. (0.25)

الف) نخستين دميدن سيه شد ز دود/ زبانه برآمد پس از دود، زود

ب) بدان گه كه شد پيش كاووس باز/ فرودآمد از باره، بردش نماز

(امتحان نهايي فارسي 3 شهريور 1404)

ز) درستي يا نادرستي عبارت زير را مشخص كنيد. (0.25)

در شعر «سورتِ سرماي دي بيدادها ميكرد/ و چه سرمايي، چه سرمايي! / بادبرف و سوز وحشتناك/ ليك، خوشبختانه آخر، سرپناهي يافتم جايي»، واژه و تركيب نوساخته به كار رفته است.

(امتحان نهايي فارسي 3 شهريور 1404)

ح) با توجه به واژه هاي مشخص شده کدام گزينه غلط املايي دارد؟ (0.25)

1. ولي شستش خبردار شده بود و چشمش مثل مرغ سر بريده مدام روي زمين مي دويد.
2. كان كمند شست خم خويش بگشايد / و بيندازد به بالا، بر درختي، بر گيره اي، سنگي / و فراز آيد.
3. چون تيري كه از شست در رفته باشد، باز نمي گردد، يك بار ديگر به كلام بلند پايه از ماست كه بر ماست، ايمان آوردم.
4. آنگاه باز شكاري كه شاهان او را روي شست مي نشاندند و با خويشتن به شكار مي بردند، چنين گفت ...

(امتحان نهايي فارسي 3 خرداد 1403)

ط) واژه چون از لحاظ دستوري در کدام گزينه متفاوت است؟ (0.25)

1. چون بود كاقليم ما را شاه نيست.
2. چون بتابد آفتاب معرفت
3. چون فرود آيي به وادي طلب

(امتحان نهايي فارسي 3 خرداد 1403)

ی) املای درست را در جمله زیر مشخص کنید. (0.25)

داشتم می گفتم، آن شب نیز (سورت / صورت) سرمای دی بیداد ها می کرد.

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ک) مفهوم نشانه ان در عبارت «همگنان را خون گرمی بود»، با کدام گزینه یکسان است؟ (0.25)

1. گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می روی / گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست

2. سرانجام گفت ایمن از هر دوان / نگرده مرا دل، نه روشن روان

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ل) تفاوت معنایی فعل ساخت در نمونه زیر را بررسی کنید. (0.25)

سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگ دل جنگ آتش بساخت

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

م) در عبارت مقابل یک ترکیب اضافی پیدا کنید (0.25)

در تگ تاریک چاه ژرف پهناور.

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ن) نوع حذف فعل را در عبارات زیر مشخص نمایید. (0.25)

همان به کزین زشت کردار دل / بشویم کنم چاره دل غسل

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

س) در شعر «او شغاد، آن نابردار بود/ که درون چه نگه م یکرد و میخندید» نقش تبعی را بیابید و نوع آن را بنویسید. (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ع) کدامیک از ابیات زیر، فاقد غلط املایی است؟ (0.25)

1. چو او را بدیدند برخاست غو / که آمد ز آتش برون شاه نو

2. نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی / نتوان شبیح تو گفتن که تو در وهم نیایی

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ف) املای درست را در جمله زیر مشخص کنید. (0.25)

از مکاید فعلش به جهان برفتند و از کربت جورش راه (غربت/ قربت) گرفتند.

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ص) در کدام گزینه «حذف به قرینه معنایی» صورت پذیرفته است؟ (0.25)

1. عشق من، خنده تو/ در تاریک ترین لحظه ها میشکفد.

2. پادشه را کرم باید تا بر او گرد آیند و رحمت تا در پناه دولتش ایمن نشینند

3. گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت، به جانت سوگند

4. گفت: «نزدیک است والی را سرای؛ آنجا شویم» / گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ق) ضمیر پیوسته، در کدام مصراع، «وابسته وابسته» است؟ (0.25)

«بعد چندی که گشودش چشم رخس خود را دید بس که خورش رفته بود از تن بس که زهر زخم ها

کاریش گویی از تن حسّ و هوشش رفته بود و داشت میخوابید»

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ر) در بیت «به دستور فرمود تا ساروان/ هیون آرد از دشت صد کاروان»

1. کدام واژه در جایگاه «ممیز» است؟

2. جمله «پیرو» یا «وابسته» را مشخص کنید.

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ش) در سروده «تهمتن، گرد سجستانی/ کوه کوهان، مرد مردستان/ رستم دستان/ در تگ تاریک ژرف چاه

پهناور/ کشته هر سو بر کف و دیواره هایش نیزه و خنجر... / در بُن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان، گم

بود : (0.75)

1. نوع نخستین نقش تبعی را بنویسید

2. «و» در جمله پایانی ، حرف عطف است یا ربط؟

3. نشانه «ان» در واژه مشخص شده، مفهوم «شباهت» دارد یا «جمع»؟

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ت) واژه سورت در مصراع «سورت سرمای دی بیدادها میکرد.» در کدام معنا به کار نرفته است؟ (0.25)

1. تندی

2. سرعت

3. شدت

4. حدت

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ث) املای کدام واژه نادرست است؟ (0.25)

چنان آمد اسپ و قبای سوار / که گفתי ثمن داشت اندر کنار

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

خ) کاربرد معنایی فعل «شد» در کدام بیت متفاوت است؟ (0.25)

1. پُر اندیشه شد جان کاووس کی / ز فرزند و سودابه نیکی

2. بدان گه که شد پیش کاووس باز / فرود آمد از باره ، بردش نماز

3. سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندان گریان شدند

4. نخستین دمیدن سیه شد ز دود / زبانه برآمد پس از دود، زود

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ذ) در عبارات زیر، فعل «بسازند» را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید. (0.25)

ساسانیان برای این که بتوانند دیواره های مرزی استواری بسازند، مجبور شدند مدتی با دشمنان نواحی شمال شرقی ایران بسازند.

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ض) واژه هم آوا را مشخص کنید. (0.25)

کشته هر سو بر کف و دیواره هایش نیزه و خنجر / چه غدر ناجوان مردان / چاه پستان، چاه بی دردان

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1401)

ظ) نوع «نقش های تبعی» مشخص شده را در متن «ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریار است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند آشیان دارد.» بنویسید. (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

غ) در این بخش از سروده «مهدی اخوان ثالث»، کدام ویژگی دستوری زبان کهن به کار رفته است؟ (0.25)

بر درختی که به زیرش ایستاده بود/ و بر آن بر تکیه داده بود

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

2. قلمرو ادبی

الف) در بیت: « بدان گاه سوگند پرمایه شاه/ چنین بود آیین و این بود راه » زمینه حماسه دیده میشود. (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) کدام گزینه تکمیل کننده مصراع «اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار» است؟ (0.25)

الف) به سوی تو بود روی سجودم؛ میهن ای میهن!

ب) به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن!

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ج) مصراع اول بیت زیر را مرتب کنید. (0.25)

بودم - پروردی - با - نابودی - تو - و - مهر - از - کردی : فدای نام تو بود و نبودم؛ میهن ای میهن

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

د) در کدام گزینه از پرسش (استفهام) انکاری استفاده نشده است؟ (0.25)

الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟/ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟

ب) به پور جوان گفت شاه زمین/ که رایت چه بیند کنون اندرین؟

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1404)

ه) در شتعر «آری اکنون شیر ایران شتھر / تهمن، گرد ستجستانی / کوه کوهان، مردِ مردستان / رستمِ
دستان، / در تگِ تاریک ژرفِ چاه پهناور» کدام زمینه حماسه به کار نرفته است؟ (0.25)

الف) داستانی

ب) ملی

ج) خرق عادت

د) قهرمانی

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1404)

و) شعر خوان هشتم از کتاب اخوان ثالث است. (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ز) زمینه حماسی بیت «پراگنده کافور بر خویشتن / چنان چون بود رسم و ساز کفن» چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ح) بیت زیر را به شکلی درست کامل کنید (0.5)

..... بُود لبریز از عشقت وجودم؛ میهن ای میهن

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ط) آرایه درست را انتخاب کنید. (0.25)

سیاوش سیه را به تندی بتاخت / نشد تنگدل، جنگ آتش بساخت (مجاز / تشخیص)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ی) در سروده «خوان هشتم»، «رستم» و «شغاد»، هریک «نماد» چه کسانی هستند؟ (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ک) آرایه درست را انتخاب کنید. (0.25)

چون بود کاقلم ما را شاه نیست؟ / بیش ازین بی شاه بودن راه نیست (جناس - تشبیه)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ل) در تشبیه به کار رفته در سرودهٔ زیر، «مشبه» و «مشبه به» را مشخص کنید. (0.5)

آن خداوند و سوار رخس بیماند / آن که هرگز - چون کلید گنج مروارید - گم نمیشد از لبش لبخند

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

م) در بیت زیر، کدام واژه کاربرد مجازی دارد؟ مفهوم آن را بنویسید. (0.5)

سراسر همه دشت بریان شدند / برآن چهر خندانش گریان شدند

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ن) ترکیب «کلید گنج مروارید» در سرودهٔ زیر، نمایانگر کاربرد کدام آرایه ادبی است؟ (0.25)

این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

س) در بیت زیر، مفهوم کنایهٔ مصراع دوم را بنویسید. (0.5)

چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی / ببايد زدن سنگ را بر سبوی

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1400)

3. قلمرو فکری

الف) براساس مضمون بیت «آتش ابراهیم را نبود زیان/ هر که نمرودی است، گو میترس از آن» هر یک از

موارد خواسته شده، معادل کدام شخصیت ها در داستان گذر سیاوش از آتش (موبد/سیاوش/

کیکاووس/سودابه) است؟ (0.5)

الف) ابراهیم:

ب) نمرود:

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) کدام مورد با بیت «مشو در پیچ و تاب رنج و غم، گم / به هر حالت تبسم کن، تبسم» در تقابل معنایی

است؟ (0.25)

1. عشق من خنده تو در تاریک ترین لحظه ها می شکند.

2. این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد.

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ج) علّت خشم سودابه در بیت «همی کند سودابه از خشم موی / همی ریخت آب و همی خست روی» چه بود؟ (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

د) «قصّه درد» در شعر «قصّه است این، قصّه؛ آری قصّه درد است / شعر نیست»، بیانگر کدام مفهوم است؟ (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ه) مراد از «این سخن» در بیت زیر چیست؟ (0.25)

«سیاوش چنین گفت کای شهریار / که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار»

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

و) بیت «سرانجام گفت ایمن از هر دوان / نگردد مرا دل نه روشن روان» از زبان چه کسی بیان شده است؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ز) با توجه به بیت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید . (0.5)

یکی تازی ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش برآمد به ماه «

1. منظور از «تازی سیاه» چیست؟

2. مفهوم مصراع دوم را بنویسید.

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ح) کدام بیت بیانگر داوری مردم درباره «سیاوش» است؟ (0.25)

1. سر پُر ز شرم و بهایی مراست / اگر بیگناهم رهایی مراست

2. همی داد مزده یکی را دگر / که بخشود بر بیگانه دادگر

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ط) با توجه به سروده زیر، مقصود نقّال از «قصه درد» چیست؟ (0.25)

همچنان میرفت و می آمد/ همچنان میگفت و میگفت قدم میزد/ قصه است این قصه؛ آری قصه درد است

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ی) گزینه درست را انتخاب کنید. «رستم» پس از آنکه به نیرنگ «شغاد» پی برد، «با کمان و تیر»: (0.25)

1. یکی تیر زد بر بر اسپ اوی

2. بزد راست بر چشم آن نامدار

3. درخت و برادر به هم بر بدوخت

4. سر و گوش و پایش به پیکان بدوخت

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

ک) با توجه به سروده زیر، مقصود از «خوان هشتم» چیست؟ (0.25)

پهلوان هفت خوان، اکنون طعمه دام و دهان خوان هشتم بود

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

ل) با توجه به سروده زیر، منظور شاعر از «شعر محض خوب و خالی چیست؟ (0.5)

قصه است این قصه، آری قصه درد است / عیار و شعر محض خوب و خالی نیست

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1399)

4. معنی و مفهوم شعر و نثر

الف) جهاندار سودابه را پیش خواند (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1404)

ب) سیاووش را تنگ در بر گرفت (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ج) پر اندیشه شد جان کاووس کی (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

د) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست؟ / بیش از این بی شاه بودن راه نیست (0.75)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ه) اگر کوه آتش بود، بسپریم / از این تنگ خوار است اگر بگذرم (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

و) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی گناهان نیاید گزند (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ز) سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانیش گریان شدند (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1401)

ح) به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت، صد کاروان (0.75)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ط) سیاوش چنین گفت کای شهریار / که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

ی) این عیار مهر و کین مرد و نامرد است (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

ک) ور ایدون که زین کار هستم گناه / جهان آفرینم ندارد نگاه (1)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1399)

پاسخنامه

1. الف) ب یا الف (ص 107)

ب) هول (ص 112)

Kanoon.Ir

ج) نادرست (ص 115)

د) آتش / زود (ص 103)

ه) خوار (ص 103)

و) الف) گشت یا اسنادی / ب) رفت یا غیراسنادی (ص 105)

ز) درست (ص 111)

ح) گزینه 2 (ص 114)

ط) گزینه 1 (ص 120)

ی) سورت (ص 109)

ک) گزینه 2 (ص 101)

ل) آماده شد، مهیا شد (ص 104)

م) تگ چاه (ص 112)

ن) معنوی (معنایی) (ص 103)

س) «آن نابراذر» یا «نابراذر» - بدل (ص 115)

ع) گزینه 1 (ص 104)

ف) غربت (ص 107)

ص) گزینه 2 (ص 108)

ق) بس که زهر زخم ها کاریش (ص 112)

ر) 1. کاروان / 2. تا ساروان هیون آرد از دشت صد کاروان. (ص 101)

ش) 1. بدل / 2. عطف / 3. جمع (ص 112)

ت) سرعت (ص 109)

ث) سمن (ص 104)

خ) گزینه 2 (ص 103)

ذ) سازگاری کنند / مدارا کنند (ص 105)

ض) غدر (ص 112)

ظ) شهریار: معطوف. / بلندترین کوه روی زمین: بدل (ص 120)

غ) کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم (بر آن بر) (ص 104)

2. الف) مَلّی یا قومی (ص 106)

ب) الف یا به سوی تو بود روی سجودم؛ میهن ای میهن (ص 119)

ج) تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی (ص 119)

د) ب یا به پور جوان گفت شاه زمین/ که رایت چه بیند کنون اندرین؟ (ص 103)

ه) ج یا خرق عادت (ص 114)

و) در حیاط کوچک پائیز در زندان (ص 114)

ز) ملی، میهنی، قومی (ص 103)

ح) تنیده یاد تو در تار و پودم میهن ای میهن (ص 117)

ط) مجاز (ص 104)

ی) رستم: آزادگی، اقتدار مَلّی و جوانمردی / شغاد: فریب، نیرنگ و ناجوانمردی (ص 115)

ک) جناس (ص 120)

ل) مشبّه: لبخند، / ؛ مشبّه به: کلید گنج مروارید یا کلید (ص 112)

م) دشت / مردم، (ص 103)

ن) استعاره (ص 113)

س) سنگ را بر سیوی زدن : آزمایش کردن (ص 106)

3. الف) الف(سیاوش / ب)سودابه (ص 108)

ب) گزینه 2 (ص 113)

ج) اثبات بیگناهی سیاوش (رهایی سیاوش از آتش) (ص 106)

د) کشته شدن رستم / نخبه کشی / برادر کشی / خیانت خودی ها (ص 112)

ه) تهمت (ص 101)

و) کیکاووس (ص 101)

ز) 1. اسب سیاوش / اسب سیاه عربی / 2. به سرعت تاختن و گرد و خاک زیاد (ص 103)

ح) گزینه 2 (ص 104)

ط) مرگ رستم (ص 110)

ی) گزینه 3 (ص 114)

ک) مرگ / چاه (ص 112)

ل) شعری که فقط به زیبایی ظاهری توجه می کند و به محتوا بی توجه است (متعهد نیست) (ص 110)

4. الف) کاووس شاه ، سودابه را فراخواند (ص 102)

ب) سیاووش را صمیمانه (محکم) در آغوش گرفت (ص 104)

ج) کیکاووس بسیار نگران شد (ص 101)

د) چگونه است که سرزمین ما شاه ندارد بی شاه بودن بیشتر از این درست نیست. (ص 120)

ه) اگر این آتش مانند کوه باشد از آن عبور میکنم؛ گذشتن از این راه باریک برای من کاری آسان است (ص 101)

و) آسمان (سرنوشت) سوگند خورده است، که به بی گناهان آسیبی نمیرسد (ص 100)

ز) همه مردم ناراحت شدند و با دیدن چهره خندان سیاوش از شوق گریستند (ص 103)

ح) یه وزیر فرمان داد که شتربان، صد کاروان شتر درشتاندام از دشت بیاورد (ص 101)

ط) سیاوش اینگونه گفت که ای پادشاه، تحمل دوزخ برای من آسانتر از این سخن (این تهمت) است. (ص 101)

ی) این شعر، معیار سنجش دوستی مردان و دشمنی نامردان است (ص 110)

ک) اگر اینچنین است که در این اتفاق من گناه کار هستم خداوند جهان آفرین ، من را (از آتش) حفظ نمی کند (ص 103)

